

Rada Naukowa

Członkowie krajowi

Doc. dr hab. n. med. Andrzej Basiński

Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna w Gdańsku

Prof. dr hab. Anna Dyczyńska-Herman

Katedra i Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Śląska Akademia Medyczna

Prof. dr hab. n. med. Teofan M. Domżał

Klinika Neurologiczna, Centralny Szpital Kliniczny Wojsko-
wa Akademia Medyczna w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Garstka

Zakład Anestezjologii i Leczenia Bólu, Instytut Anestezjolo-
gii i Intensywnej Terapii, Akademia Medyczna w Poznaniu

Dr n. med. Maciej Hilgier

Oddział Badania Bólu i Terapii Paliatywnej, Centrum Onko-
logii, Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Marek Kowalczyk

Zakład Farmakologii i Toksykologii, Wojskowy Instytut
Higieny i Epidemiologii w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Marian Kuś

Emerytowany profesor Collegium Medicum
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kübler

Katedra Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna we Wrocławiu

Prof. dr hab. Andrzej W. Lipkowski

Pracownia Neuropeptydów, Centrum Medycyny Doświad-
czalnej i Klinicznej, Polska Akademia Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Jacek Łuczak

Klinika Opieki Paliatywnej, Anestezjologii i Intensywnej
Terapii Onkologicznej, Katedra Onkologii, Akademia
Medyczna w Poznaniu

Prof. dr hab. n. med. Ewa Mayzner-Zawadzka

Katedra Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Antoni Prusiński

Katedra i Klinika Neurologii, Akademia Medyczna
w Łodzi

Prof. dr hab. n. med. Henryk I. Trzeciak

Zakład Farmakologii, Śląska Akademia Medyczna w Kato-
wicach

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek

Zakład Badania i Leczenia Bólu, Katedra Anestezjologii
i Intensywnej Terapii, Collegium Medicum, Uniwersytet
Jagielloński w Krakowie

Członkowie zagraniczni

Dr n. med. Teodor Goroszeniuk

Guy's and St. Thomas' Hospital Trust
Pain Management Unit
London, Anglia

Dr Emile Hiesiger

Departments of Neurology and Radiology,
NYU Medial Center,
New York, USA

Dr Halina Machelska

Klinik für Anaesthesiologie und Operative
Intensivmedizin, Klinikum Benjamin Franklin,
Freie Universität Berlin, Niemcy

Dr Flaminia Pavone

Istituto di Psicobiologia e Psicofarmacologia CNR,
Roma, Włochy

Dr n. med. Andrzej Regieli

GHZ Hospital
Gouda, Holandia

Dr n. med. Jan Rykowski

Central Medical Hospital
Orebro, Szwecja

Spis treści

PRACE ORIGINALNE

Lęk i depresja w migrenie bez aury i migrenie
przewlekłej u kobiet **12**

Anxiety and depression in migraine without aura
and chronic migraine in women

Krzysztof W. Nicpoń

Rozlany ból w fibromialgii jest związany
z niedostatecznym endogennym hamowaniem bólu **18**

Widespread pain in fibromyalgia is related
to a deficit of endogenous pain inhibition

Nancy Julien, Philippe Goffaux, Pierre Arsenault, Serge Marchand

OMÓWIENIE BADAŃ NAUKOWYCH **26**

Skuteczność działania nefopamu podawanego
w dożylnym ciągłym wlewie w chirurgii urologicznej
Analgesic effect of continuous intravenous nefopam
after urological surgery

Effects analgésiques de l'administration intraveineuse
continue de néfopam apres chirurgie urologique

Opracował Grzegorz Jagła

III MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM „POSTĘPY W LECZENIU BÓLU” **29**

STRONA PTBB **55**

List do Ministra Zdrowia

I Kongres Naukowo Szkoleniowy Leczenia Ran

ZASADY PRENUMERATY **9**

ZASADY PUBLIKOWANIA PRAC **54**

Redakcja

Dr hab. n. med. Jan Dobrogowski
Lek. med. Grzegorz Jagła
Dr Joanna Mika – sekretarz redakcji
Prof. dr hab. Barbara Przewłocka – redaktor naczelny
Doc. dr hab. n. med. Adam Stępień
Prof. dr hab. n. med. Andrzej Szczudlik

Współpraca

Dr n. med. Jadwiga Pyszkowska

Adres redakcji

Instytut Farmakologii PAN
31-343 Kraków, ul. Smętna 12
tel.: (12) 662-33-98
fax: (12) 637-45-00
e-mail: bol@rabbit.if-pan.krakow.pl

Współpraca

Instytut Farmakologii Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

Wydawca

ELIPSA-JAİM s.c.
30-203 Kraków, ul. Gontyna 10/1
tel./fax: (12) 641-67-49
<http://www.rehmed.pl>

Organizacje i instytucje wspierające wydawanie czasopisma

International Association for the Study of Pain

Dział reklamy

Katarzyna Koryga, tel.: (12) 641-67-49

Dział prenumerat i dystrybucji

Joanna Grochowska, tel.: (12) 641-67-49

Projekt graficzny

Siódme Niebo s.c.

Skład

ZINEL s.c., Kraków

Druk

Technet, Kraków

Nakład

1500 egz.

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść zamieszczanych ogłoszeń.

Poglądy i opinie przedstawiane w publikowanych artykułach niekoniecznie są zgodne z poglądami wydawcy, redaktorów i opiniami specjalistów wchodzących w skład Rady Naukowej. Redakcja i wydawca nie biorą odpowiedzialności za skutki działań podejmowanych w oparciu o publikowane materiały. Czytelnik powinien zweryfikować uzyskaną wiedzę z informacjami zamieszczonymi w innej literaturze fachowej oraz zaleceniami producentów leków i sprzętu medycznego.

Niedozwolone jest reprodukowanie bez zgody wydawcy jakichkolwiek materiałów zawartych w czasopiśmie Ból.

Copyright & translation copyright by ELIPSA-JAİM s.c.

III MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM „POSTĘPY W LECZENIU BÓLU”

PROGRAM SYMPOZJUM

32

STRESZCZENIA PREZENTACJI W JĘZYKU POLSKIM

Wstępna dawka morfiny po operacji może wskazywać na dobowe zapotrzebowanie na morfinę w PCA
A loading dose of morphine following surgery may predict the daily requirement for morphine in PCA
Iwona Ambroziak, Katarzyna Hołyńska-Dąbrowska, Piotr Cioczek, Krzysztof Przesmycki

35

Efekt antynocyceptywny pentoksyfiliny i tramadolu w teście formalinowym u szczurów
Antinociceptive effect of pentoxifylline and tramadol in formalin test in rats

35

Bożena Antkowiak, Monika Lungu, Dariusz Borowiec, Marek Kowalczyk

Zastosowanie fentanylu TTS do leczenia zespołów bólu przewlekłego pochodzenia nienowotworowego.
Doniesienie wstępne
TTS fentanyl therapy in patients with chronic nonmalignant pain syndromes. Preliminary study
Krzysztof Brzeziński

36

Porównanie wybranych skal do oceny stopnia natężenia bólu u młodzieży
The comparison of scales assessed the pain intensity in adolescent
Grażyna Cepuch, Jerzy Wordliczek, Anna Golec

36

Obowiązek uzyskania zgody pacjenta na procedurę blokady
Necessity of obtaining patient's agreement for neural blockade
Piotr Jakubów, Jolanta Kopczyńska, Agnieszka Malarewicz

36

Zasady prenumeraty kwartalnika **BÓL**

Kwartalnik „Ból” jest rozsyłany drogą pocztową na adresy osób i instytucji, które zamówią jego roczną prenumeratę.

Cena prenumeraty w roku 2005

- dla odbiorców indywidualnych (osób fizycznych) 40 zł;
- dla instytucji (gabinetów prywatnych) 68 zł.

Cena rocznika 2004

- dla odbiorców indywidualnych (osób fizycznych) 40 zł;
- dla instytucji (gabinetów prywatnych) 68 zł.

Cena rocznika 2003

- dla odbiorców indywidualnych (osób fizycznych) 36 zł;
- dla instytucji (gabinetów prywatnych) 60 zł.

Cena rocznika 2002

- dla odbiorców indywidualnych (osób fizycznych) 36 zł;
- dla instytucji (gabinetów prywatnych) 60 zł.

Cena rocznika 2001

- dla odbiorców indywidualnych (osób fizycznych) 28 zł;
- dla instytucji (gabinetów prywatnych) 40 zł.

Opłaty można dokonać przekazem pocztowym lub przelewem bankowym na konto: ELIPSA-JAIM s.c., Kraków, ul. Gontyna 10/1, Kredyt Bank S.A. I Oddział w Krakowie, R-k nr 67 1500 1142 1211 4003 4134 0000.

Należy pamiętać, aby dokładnie i czytelnie podać wszystkie niezbędne dane dotyczące osoby lub instytucji wpłacającej.

Za problemy wynikłe z niedokładnego wypełnienia przekazu wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności. Indywidualnych prenumeratorów prosimy również o podanie swojej specjalności zawodowej.

Instytucje prosimy o przesłanie na adres wydawnictwa osobnego zamówienia z podaniem nazwy, adresu i numeru NIP, dołączając zgodę na wystawienie faktury VAT bez podpisu odbiorcy.

Zamówienia są realizowane drogą pocztową drukiem zwykłym.

Ewentualne zapytania prosimy kierować do Działu Prenumerat i Dystrybucji naszego wydawnictwa – tel. (12) 641–67–49

Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej wydawnictwa: www.rehmed.pl

Zachęcamy do prenumeraty kwartalnika „BÓL”

Wpływ fentanylu na duszność u pacjentów z obturacyjną chorobą płuc **37**

Fentanyl administration on dyspnea in patients with obstructive pulmonary disease

Piotr Jakubów, Agnieszka Malarewicz, Piotr Baka, Anna Sobczak, Jolanta Iwanowska

Standardy leczenia przeciwbólowego w chirurgii stomatologicznej w aspekcie ryzyka wystąpienia **37**

związanych z nim działań niepożądanych

The standards of analgesics administration in oral surgery in the aspect of risk of adverse reactions

Tomasz Kaczmarzyk, Jarosław Woroiń

Metadon w leczeniu bólu nowotworowego **38**

– doświadczenia własne

Methadone in cancer pain treatment – own experience

Wojciech Leppert

Rola drugiego stopnia drabiny analgetycznej **38**

światowej organizacji zdrowia w leczeniu bólu nowotworowego

The role of the second step WHO analgesic ladder in cancer pain treatment

Wojciech Leppert, Sławomir Woźniak, Jacek Łuczak

Zastosowanie fentanylu TTS u pacjentek **38**

z nowotworami narządów rodnych

TTS fentanyl therapy in patients with gynaecological tumors

Ewa Ładna, Ewa Maciąg, Dariusz Wójcik

Przetrwwały ból pooperacyjny u pacjentów leczonych **39**

w Poradni Leczenia Bólu Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Persistent postoperative pain in patients treated in Pain Clinic of the University Hospital in Cracow

Agnieszka Marcinowska, Ewa Korska, Jan Dobrogowski

Ocena bólu i innych objawów u chorych **39**

na nowotwory narządu rodnego

Assessment of pain and other symptoms in patients with gynaecological tumours

Eleonora Mess, Aleksandra Zajac, Wojciech Leppert, Sławomir P. Woźniak, Dominik Krzyżanowski

Dolegliwości bólowe w przebiegu hemofilii A u dzieci Pain in the course of hemophilia A in children Eleonora Mess, Kamila Jonak, Krzysztof Szmyd, Grzegorz Dobaczewski	40	Porównanie efektu analgetycznego ciągłego znieczulenia okołordzeniowego (podpajęczynówkowego) i neurolyzy splotu trzewnego w leczeniu bólu w nowotworach nadbrzusza Continuous intrathecal analgesia or neurolytic celiac plexus block in the management of pain in patients with abdominal cancer Jan Jacek Rykowski	43
Nowe leki znieczulające do stosowania podpajęczynówkowego – aspekty bezpieczeństwa New intrathecal drugs – safety evaluation Łukasz R. Nowak, Krzysztof Duda	40	Edukacja w zakresie leczenia bólu w Szwecji Postgraduate education in pain management in Sweden Jan Jacek Rykowski	43
Czy możliwe jest dokładniejsze przewidywanie rozległości bloku przy dawkowaniu z uwzględnieniem danych antropometrycznych pacjenta? Is it possible to predict the spinal block extension more accurately basing on the anthropometrical data of patient? Łukasz R. Nowak, Barbara Machowska, Marek Mizianty, Krzysztof Duda	41	Zewnątrzoponowe podanie steroidów – metoda leczenia zespołu bólowego kręgosłupa Epidural use of steroids – method of low back pain treatment Monika Sieńkowska-Magoń, A. Kwiecień, Jarosław Leś, Joanna Grzesiak, Paweł Żukowski, K. Brzozowski	43
Trudne problemy w bólu nowotworowym – opis przypadków Difficult problems in cancer pain – case presentation Anna Orońska, Małgorzata Sikorska-Spyt, Feliks Błaszczyk, Adam Tomaszewski	41	Skuteczność i bezpieczeństwo metamizolu stosowanego dożylnie w leczeniu bólu pooperacyjnego Efficacy and safety of intravenous metamizol in the treatment of postoperative pain. Beata Sobkowicz, Anna Wrzosek, Melania Pitucha, Jerzy Wordliczek, Jan Dobrogowski	44
Proaktywna postawa wobec dolegliwości kręgosłupa w aspekcie ćwiczeń hatha jogi Practices of hatha-yoga as the proactive attitude in the case of backbone pain Arkadiusz Ortenburger	42	Problemy etyczne i prawne radykalnej analgezji i sedacji Ethical and legal problems of total analgesia and sedation Janina Suchorzewska	44
Psychologiczne strategie radzenia sobie determinujące percepcję bólu przewlekłego Psychological coping strategies determining chronic pain perceptions Dorota Ortenburger	42	Znaczenie wyboru niesteroidowego leku przeciwzapalnego dla bezpieczeństwa i skuteczności leczenia przeciwbólowego The significance of non-steroidal anti-inflammatory drug selection for safety and efficacy in pain treatment Jarosław Woroń, Jacek Gąsiorowski, Elżbieta Trąbka-Janik, Aleksandra Goszcz	45
Ból ośrodkowy – opis przypadku Central pain – case report Agnieszka Parnicka	42	Zespół bólowy po nieudanych operacjach kręgosłupa. Opis przypadku Failed back surgery syndrome: A case report Anna Wrzosek	45

Leczenie ostrych zespołów bólowych w warunkach szpitala powiatowego w Polsce Acute pain management in the country hospital in Poland Łukasz Żemojtel, Ewa Lenkiewicz, Andrzej Basiński	46	UK Guidelines for the appropriate use of opioids for chronic non-cancer pain Wytyczne brytyjskie dotyczące zastosowania opioidów u pacjentów z przewlekłym bólem nienowotworowym Jon Francis	50
STRESZCZENIA PREZENTACJI W JĘZYKU ANGIELSKIM			
Uro-genital pain Bóle z układu moczowo-płciowego Andrew Baranowski	47	Peripheral neuromodulation story at Guy's & St Thomas' Hospital Stymulacja obwodowa w centrum leczenia bólu – Szpital Guy's & St Thomas w Londynie Teodor Goroszeniuk	50
Acute pain relief in drug-dependent patients Uśmierzenie bólu ostrego u pacjentów uzależnionych od leków Brigitta Brandner	47	Paediatric pain relief Uśmierzenie bólu u dzieci Siân I. Jaggar	50
Pathophysiology of neuropathic pain Patofizjologia bólu neuropatycznego Sam Chong	48	Patients satisfaction after intervention for low back pain Poprawa u pacjentów po zabiegach interwencyjnych z powodu bólów krzyża Andrzej Krol, Andy Nicolaou, Allison Hutchings	50
Mechanism-oriented treatment – cannabinoids Leczenie ukierunkowane na mechanizm powstawania bólu – kannabinole Sam Chong	48	COPE pain management program Program leczenia bólu COPE Anna Mandeville	51
Cervical and thoracic radiofrequency facet joint denervation Odnerwienie stawów międzywyrostkowych w odcinku szyjnym i piersiowym kręgosłupa przy pomocy termolezji Charles A. Gauci	48	Acute pain management of neurosurgical patients Leczenie bólu ostrego u pacjentów po zabiegach neurochirurgicznych Mary Newton	51
Chronic pain in adolescents Ból przewlekły u młodzieży Barbara Duncan	48	Work and back pain Bóle krzyża a praca zawodowa Cathy Price	52
Physiotherapy for failed back syndrome Fizjoterapia u pacjentów z zespołem bólowym po nieskutecznych operacjach kręgosłupa Sarah Ferguson	49	Neuropathic pain in cancer Ból neuropatyczny u chorych na nowotwór Andrew J Souter	53
		Palliative care and pain medicine: collaboration in practice Opieka paliatywna i medycyna bólu: współpraca w praktyce Anna Weiss	53